

› **AANLEG VOOR TRANSITIE: BESLUITVORMING OVER
ENERGIE-INFRASTRUCTUUR IN DE REGIO**

DOUWE TRUIJENS

› INHOUD PRESENTATIE

- › Introductie onderzoek aanleg energie-infrastructuur
- › Probleemstelling – theorie
- › Probleemstelling – praktijk: casus-Limburg
- › Drie oplossingsrichtingen
- › Conclusie: van laveren naar navigeren
- › Discussie

› AANLEG ENERGIE-INFRA ALS BELEIDSPROBLEEM

THEORIE

Aanleg infrastructuur gekenmerkt door

- › Strategische onzekerheid
- › Complexe wederzijdse afhankelijkheden tussen partijen
- › Polyarchische machtsverdeling
  - › *de facto*
  - › *de jure*

- › Onder deze omstandigheden is een top-down hiërarchische beleidsaanpak onaantrekkelijk
- › Tegelijkertijd leidt te veel *laissez-faire* mogelijk tot stilstand

› AANLEG ENERGIE-INFRA ALS BELEIDSPROBLEEM

THEORIE

DRIE TYPEN GOVERNANCE (WOESTENBURG ET AL. 2020)

- › Besturen – overheid maakt gedetailleerde plannen en regels, en zorgt voor top-down uitvoering ervan
- › Laveren – transitie komt bottom-up; transitiepartners en markt bepalen tempo, overheid repareert waar nodig achteraf
- › Navigeren – overheid stelt kaders van transitie vast; transitiepartners en markt voeren concreet uit

› AANLEG ENERGIE-INFRA ALS BELEIDSPROBLEEM

PRAKTIJK: CASUS-LIMBURG

ONDERZOEKSVRAAG

- › Welke institutionele innovatie hebben betrokken actoren nodig voor de industriële energietransitie in Limburg?

CASUS-LIMBURG

- › Limburg als typische casus – bevindingen relevant voor andere regionale net-infrastructurele vraagstukken
- › (Bottom-up) initiatief – Limburgs Energieakkoord (LEA), Chemelot Circular Hub (CCH)

DATAVERZAMELING

- › Literatuur en interviews – Provincie Limburg, TenneT, Sitech + TNO experts

DISCLAIMER

- › Casestudie uitgevoerd in 2020 (toen MIEK en PIDI etc. nog in ontwikkeling waren)

› ANALYSE: BESLUITVORMING ROND ENERGIE-INFRA MARKTGEDREVEN EN AD HOC

- › Geen collectieve probleemacceptatie (*tussen* verschillende actoren)
- › Geen integrale visie op energie-infrastructuur: beslissingen gemaakt in "silos"
- › Geen langetermijnvisie vanwege behoefte aan zekerheid: beslissingen vaak nog ad hoc
- › Regierol overheid te klein (zowel centraal als regionaal / lokaal)

- › Governance lijkt meest op laveren
- › Veel van de obstakels komen voort uit de huidige governance structuur (d.w.z. *de jure*)

› INSTITUTIONELE INNOVATIE VOOR REGIONALE TRANSITIE

NAVIGERENDE ROL VAN OVERHEID

› Wat

- › Beter institutioneel kader voor coördinatie en samenwerking: van laveren naar navigeren
- › Zowel horizontale communicatie (bv. tussen gemeenten) als verticale communicatie (escalatieladder)

› Wie

- › Rijksoverheid stelt kaders, betrokken partijen geven invulling binnen die kaders

- › Concreet voorbeeld: overheid kan regels vergunningsprocedure versoepelen voor transitieprojecten van nationaal belang

› INSTITUTIONELE INNOVATIE VOOR REGIONALE TRANSITIE

GEMEENSCHAPPELIJKE PROBLEEMACCEPTATIE

› Wat

- › Voorkom ad hoc besluiten en silovorming door gemeenschappelijke probleemacceptatie in transitie
- › Te bereiken door bv. *joint fact finding*, integraal overzicht energievraag in regio, overzicht regelgeving

› Wie

- › Provincie kan knelpunten en problemen in de infrastructuur in kaart laten brengen– bv. *Systeemstudie*
- › Overheden kunnen de leiding nemen in het creëren van een overzicht van wet- en regelgeving

› INSTITUTIONELE INNOVATIE VOOR REGIONALE TRANSITIE

INTEGRALE INFORMATIE OVER TOEKOMSTIGE BEHOEFTE

› Wat

- › Realistisch overzicht van de energievraag van bedrijven om inzicht in capaciteitsbehoefte te krijgen
- › Informatie-uitwisseling behoeft institutionele ondersteuning – *safehouse*

› Wie

- › Industriële bedrijven leveren informatie over energievraag en realistische plannen aan bij netbeheerders
- › Overheid draagt zorg voor institutionele faciliteiten informatie-uitwisseling

› CONCLUSIE

VAN LAVEREN NAAR NAVIGEREN

- › Goed nieuws: veel van de gevonden knelpunten komen voort uit de governance structuur, dus de *de jure* situatie.
- › Dat betekent dat er veel te winnen is via institutionele verandering

- › Behoefte aan navigerende rol overheid
- › Voorzie het raamwerk en de institutionele randvoorwaarden waarbinnen bottom-up initiatief wordt gestimuleerd en gecoördineerd

› DISCUSSIE

- › Zijn deze knelpunten en oplossingsrichtingen herkenbaar?
- › In hoeverre voorzien MIEK en PIDI in de behoeften zoals hier gepresenteerd?
- › Zijn obstakels inderdaad grotendeels door institutionele verandering op te lossen? Welke grote obstakels zijn inherent?
- › De aanpassingen die overblijft binnen bedrijven – is iets als informatie-uitwisseling realistisch?